
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

I

Վլադիմիր Բարխուդարյան – Խաչատուր Լազարյանի կյանքի համառոտ ուրվագիծը (1789 – 1871 թթ.)	3
Էդուարդ Մելքոնյան – Հայոց ցեղասպանության պատմության մի քանի հարցերի լուսաբանումը ակադեմիկոս Մկրտիչ Ներսիսյանի ուսումնասիրություններում (ծննդյան 100-ամյակի առթիվ)	16
Ավետիս Հարությունյան – Նախընտրական պայքարը Վանում և 1908 թ. խորհրդարանական երկրորդ ընտրությունները Օսմանյան Թուրքիայում	27
Քրիստինե Մելքոնյան – Սփյուռքահայությունը և Հայկական հարցի լուծման խնդիրը (1945 – 1947 թթ.)	41
Աշոտ Խաչատրյան – Հայաստանի հարկերի համակարգը. իրավաքաղաքական և պատմատեսական ակնարկ (հին շրջանից մինչև 1918 թ.)	53

II

Վրեժ Վարդանյան – Աղթամարի կաթողիկոսության հիմնադրման շուրջ	70
Տիգրան Միրունյան – Լեզվաբանական նորակազմ տերմինները և տերմինագոր- ծածության առանձնահատկությունները «Հանդես ամսօրյա»-ում (1901–1920 թթ.)	81
Արեն Սանթրոյան, Շողիկ Ղուկասյան – Գրաբարում բաղաձայնահաջորդ <i>Ն</i> -ով վերջացող բառերի բառակազմական առանձնահատկությունները	87
Գոհար Նիկողոսյան – Հետնալեզվային և կոկորդային հնչյունների անկումը բառասկզբում (հայերենի, մյուս հնդեվրոպական և ֆիննաուգրական լեզուների տվյալների հիման վրա)	98
Օլեքսանդր Բոժկո (Կին) – Ուկրաինաբանությունները Կամյանեց-Պոդիլսկ քաղաքի XVI–XVII դարերի հայկական դատարանի վավերագրերի լեզվում	110
Մարիամ Գրիգորյան – Բազրատունիների ծագման հարցի շուրջ	116
Բուրաստան Զուլումյան (Մոսկվա) – Գրիգոր Նարեկացու «Մատենան ողբերգու- թեան» սիմվոլիկան (ռուս.)	130
Հովհաննես Խորիկյան – Բաղասական աշխարհի տարածքը	150
Գայանե Քոչարյան – Հայաստանի գյուղատնտեսությունը մ. թ. ա. VI–IV դդ.	169
Լուսինե Ղաթնյան – Երկվորյակների առասպելի ելակետային արժեքը հայ վիպական հուշարձանների հորինվածքում	178
Եվա Զաքարյան – Բուժողի կերպարը հայկական հեքիաթներում	193

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Ֆելիքս Տեր-Մարտիրոսով – Օրոնտեսի դիմապատկերը և «կոնտակտային ոճի» խնդիրը (ռուս.)	202
--	-----

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ

Անուշավան Զաքարյան – Լեռնի հողվածաշարը Հայոց ցեղասպանությունը ժխտելու թուրքերի փորձերի դեմ (ծննդյան 150-ամյակի առթիվ)	223
Ալվարդ Ղազիյան – Ա. Ա. Մկրտչյանի «Լեռնային Ղարաբաղի տեղանունների մասին» հողվածի հրապարակման առթիվ (ռուս.)	247
Տաթևիկ Մանուկյան – Մատենադարանի № 5389 ձեռագրի պատառիկ-պահպանակները	252

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Արսեն Ավագյան – Նիկոլայ Հովհաննիսյան. Հայոց ցեղասպանություն. հայասպանություն՝ ամենացեղասպան ցեղասպանություն. աշխարհի տասը լեզուներով՝ անգլերեն, ֆրանսերեն, ռուսերեն, գերմաներեն, թուրքերեն, ճապոներեն, հունգարերեն, հայերեն, արաբերեն, պարսկերեն	257
Աշոտ Մելքոնյան – Ռուբեն Սաֆրաստյան. Օսմանյան կայսրություն. ցեղասպանության ծրագրի ծագումնաբանությունը (1876-1920 թթ.)	261
Մամվել Մկրտչյան – Լևոն Սարգսյան. Հայոց տոնացույցի ծագումն ու զարգացումը (4-8-րդ դդ.)	264
Սվետլանա Վարդանյան – Արթուր Մկրտչյան. Լեռնային Ղարաբաղի հայերի հասարակական կենցաղը (XIX դ. երկրորդ կես – XX դ. սկիզբ)	266
Աելիտա Դոլուխանյան – Հենրիկ Հովհաննիսյան. Հայ թատրոնի պատմություն, XIX դ.	268
Արթուր Ավագյան – Ա. Աղասյան, Հ. Հակոբյան, Մ. Հասրաթյան, Վ. Ղազարյան. Հայ արվեստի պատմություն	273
Ալվարդ Ղազիյան – Սերգեյ Վարդանյան. Կրոնափոխ համշենահայերի բարբառը, բանահյուսությունը և երգարվեստը (նյութեր և ուսումնասիրություններ)	276
Յուրի Բաբանով (Մոսկվա) – Աելիտա Դոլուխանյան. Հոգու և մարմնի պրոբլեմը հայ միջնադարյան պոեզիայում (ռուս.)	279
Լևոն Ղազարյան – Հայ պատմական արձակը և բանաստեղծությունը V–XVIII դդ.: Անթրոլոգիա ըստ Վալերի Բրյուսովի նախագծի (ռուս.)	281

ՄԵՐ ՀՈԲԵԼՅԱՐՆԵՐԸ

Գագիկ Սարգսյան – Վաստակաշատ գիտնականը (Գրիգոր Գրիգորյանի ծննդյան 80-ամյակի առթիվ)	285
--	-----

ՀԱՍՏՈՒ

ՀՀ ԳԱԱ տարեկան ընդհանուր ժողովը	289
Հրանտ Քոչարյան – ՀՀ ԳԱԱ հայագիտության և հասարակական գիտությունների բաժանմունքի տարեկան ընդհանուր ժողովը	291
Արտակ Մաղալյան, Համո Սուրիապյան – ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի երիտասարդ գիտաշխատողների խորհրդի XXXI գիտական նստաշրջանը	294

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ, СООБЩЕНИЯ

I

Владимир Бархударян – Краткий очерк жизни Хачатура Лазаряна (1789–1871 гг.)	3
Эдуард Мелконян – Освещение некоторых вопросов истории геноцида армян в исследованиях академика Мкртича Нерсисяна (к 100-летию со дня рождения)	16
Аветис Арутюнян – Предвыборная борьба в Ване и вторые парламентские выборы 1908 г. в Османской Турции	27
Кристине Мелконян – Армянская диаспора и проблема решения Армянского вопроса (1945–1947 гг.)	41
Ашот Хачатрян – Система налогов Армении. Политико-правовой и исто- рико-теоретический очерк (с древних времен до 1918 г.)	53

II

Вреж Варданян – Об основании Ахтамарского католикосата	70
Тигран Сирунян – Лингвистические новообразованные термины и осо- бенности их использования в «Հանդես Ամսօրյա» (1901 – 1920 гг.)	81
Արեն Տանտյան, Շոգիկ Դուկասյան – Словообразовательные особенности слов в грабаре, оканчивающихся на -ի	87
Գոար Նիկոգոսյան – Падение заднеязычных и гуттуральных звуков в начале слова (на материале армянского, других индоевропейских и финно- угорских языков)	98
Олександр Божко (Киев) – Украинизмы в языке актов армянского суда XVI–XVII веков города Каменец-Подольска	110
Մարիամ Գրիգորյան – К вопросу о происхождении Багратуни	116
Буратан Зулумян (Москва) – Символика «Книги скорбных песнопений» Григора Нарекаци (на русском языке)	130
Օգաննես Խորիկյան – Территория страны Баласакан	150
Դայне Կոչարյան – Сельское хозяйство Армении в VI–IV вв. до н. э.	169

Лусине Креджян – Исходная ценность мифа о близнецах в композиции армянских эпических памятников	178
Ева Закарян – Образ лекаря в армянских сказках	193

ОБСУЖДЕНИЯ

Феликс Тер-Мартirosов – Портрет Оронта и вопрос «контактного стиля» (на русском языке)	202
---	-----

ПУБЛИКАЦИИ

Анушаван Закарян – Цикл статей Лео против попыток отрицания турками геноцида армян (к 150-летию со дня рождения)	223
Алвард Газиян – К публикации статьи А. А. Мкртчяна «О топонимии Нагорного Карабаха» (на русском языке)	247
Татевик Манукян – Фрагменты–защитные листы в рукописи № 5389 Матенадарана	252

РЕЦЕНЗИИ

Арсен Авакян – Николай Оганесян. Геноцид армян. Арменоцид–самый геноцидный геноцид. На десяти языках мира. На английском, французском, русском, немецком, турецком, японском, венгерском, армянском, арабском, персидском	257
Ашот Мелконян – Рубен Сафрастян. Османская империя. Генезис программы геноцида (1876–1920 гг.)	261
Самвел Мкртчян – Левон Саргсян. Происхождение и развитие армянского календаря (4–8 вв.)	264
Светлана Варданиян – Артур Мкртчян. Общественный быт армян Нагорного Карабаха (вторая половина XIX– начало XX вв.)	266
Аэлиита Долуханян – Генрик Оганесян. История армянского театра XIX в.	268
Артур Авакян – А. Агасян, Г. Акопян, М. Асратян, В. Газарян. История армянского искусства	273
Алвард Газиян – Сергей Варданиян. Диалект, фольклор и песенное искусство амшенских исламизированных армян (материалы и исследования)	276
Юрий Баранов (Москва) – Аэлиита Долуханян. Проблема души и тела в средневековой армянской поэзии (на русском языке)	279
Левон Казарян – Армянская историческая проза и поэзия V–XVIII вв. Антология по проекту Валерия Брюсова (на русском языке)	281

НАШИ ЮБИЛЯРЫ

Гагик Саркисян – Заслуженный ученый (к 80-летию со дня рождения Григора Григоряна)	285
---	-----

ХРОНИКА

Общее годовичное собрание НАН РА	289
Грант Кочарян – Общее годовичное собрание отделения арменоведения и общественных наук НАН РА	291
Артаг Магальян, Амо Сукиасян – XXXI Научная сессия Совета молодых научных сотрудников Института истории НАН РА	294

CONTENTS

ARTICLES, REPORTS

I

Vladimir Barkhudaryan – Brief Essay of Khachatur Lazaryan’s Life (1789–1871)	3
Edward Melkonyan – The Treatment of Some Questions of the History of the Armenian Genocide in the Works of Academician Mkrtich Nersissyan (to the 100th birth anniversary)	16
Avetis Harutyunyan – Pre-election Struggle in Van and the Second Parliamentary Elections in Ottoman Turkey in 1908	27
Christine Melkonyan – Armenian Diaspora and the Problem of the Solution of the Armenian Question (1945 – 1947)	41
Ashot Khachatryan – The System of Taxes in Armenia. A Political-Legal and Historical- Theoretical Essay (since ancient times to 1918)	53

II

Vrezh Vardanyan – On Foundation of Aghtamar Catholicosate	70
Tigran Sirunyan – The Newly-Formed Linguistic Terms and the Peculiarities of Their Usage in „Հանդես ամսօրյա, (1901–1920)	81
Aren Santoyan, Shoghik Ghukassyan – Word-Building Peculiarities of Grabar (Old Armenian) Words Ending in “ւ”	87
Gohar Nikoghossyan – Fall of Back-Lingual and Guttural Sounds in Word-Initial Position (on the material of the Armenian, other Indo-European and Finno-Ugric languages)	98
Oleksandr Bozhko (Kiev) – Ukrainisms in the Language of the Armenian Court Documents of the 16th–17th Centuries in the City of Kamyanets-Podilsk	110
Mariam Grigoryan – About the Origin of the Bagratunis	116
Burastan Zulumyan (Moscow) – Symbolics of Grigor Narekatsi’s “The Book of Lamen- tations” (in Russian)	130
Hovhannes Khorikyan – The Territory of the Land of Balassakan	150
Gayane Kocharyan – The Agriculture of Armenia in the 6th – 4th Centuries B.C.	169
Lousine Ghrejyan – Initial Significance of the Myth of Twins in the Composition of Armenian Epic Monuments	178
Eva Zakaryan – The Image of Curer in Armenian Folk-tales	193

DISCUSSIONS

Felix Ter-Martirossov – The Portrait of Orontes and the Question of “Contact Style” (in Russian)	202
--	-----

PUBLICATIONS

Anushavan Zakaryan – Leo’s Series of Articles Against Turks’ Attempts to Deny the Armenian Genocide (to the 150th birth anniversary)	223
Alvard Ghaziyan – To the Publication of A. A. Mkrtchyan’s Article “On the Toponyms of Mountainous Gharabagh” (in Russian)	247
Tatevik Manukyan – Fragments–Protective Sheets of Matenadaran № 5389 Manuscript	252

BOOK REVIEWS

Arsen Avakyan – Nicolay Hovhannissyan. The Armenian Genocide. Armenocide – the Most Genocidal Genocide. In Ten Languages of the World. In English, French, Russian, German, Turkish, Japanese, Hungarian, Armenian, Arabic, Persian	257
Ashot Melkonyan – Ruben Safrastyan. Ottoman Empire. The Genesis of the Program of Genocide (1876– 1920)	261
Samvel Mkrtchyan – Levon Sargsyan. The Origin and Development of the Armenian Calendar (the 4th – 8th cent.)	264
Svetlana Vardanyan – Arthur Mkrtchyan. Social Mode of Life of the Armenians of Mountainous Gharabagh (the second half of the 19th cent. – the beginning of the 20th cent.)	266
Aelita Dolukhanyan – Henrik Hovhannissyan. The History of the Armenian Theatre of the 19th Century	268
Arthur Avakyan – A. Aghassyan, H. Hakobyan, M. Hasratyan, V. Ghazaryan. The History of the Armenian Art	273
Alvard Ghaziyan – Sergey Vardanyan. Dialect, Folk-lore and Song Art of the Islamized Armenians of Hamshen (materials and studies)	276
Yuri Baranov (Moscow) – Aelita Dolukhanyan. The Problem of Soul and Body in Medieval Armenian Poetry (in Russian)	279
Levon Ghazaryan – Armenian Historical Prose and Poetry of the 5th–18th Centuries. Anthology According to Valery Bryusov’s Project (in Russian)	281

OUR JUBILEES

Gagik Sargsyan – Deserved Scholar (on Grigor Grigoryan’s 80th birth anniversary)	285
---	-----

NEWS

The Annual General Assembly of NAS RA	289
Hrant Kocharyan – The Annual General Assembly of the Department of Armenology and Social Sciences of NAS RA	291
Artak Maghalyan, Hamo Soukiassyan – The 31st Scientific Session of the Council of Young Scientific Workers of the Institute of History of NAS RA	294